

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 11.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.11.81>

УДК 339.9:339.5

С. В. Беренда,

к. е. н., доцент, доцент кафедри управління та адміністрування,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2350-5058>

Л. І. Григорова-Беренда,

к. е. н., доцент, кафедри міжнародних економічних відносин та логістики,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8091-4333>

**ІНВЕСТИЦІЇ ТА ТОРГІВЛЯ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ПОЛЬЩЕЮ В
КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ Й ЦИФРОВІЗАЦІЇ: РОЛЬ
СТАТИСТИКИ АФІЛЬОВАНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ (FATS) У
ПІДВИЩЕННІ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ**

S. Berenda,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Management and Administration, V.N. Karazin Kharkiv National University*

L. Grygorova-Berenda,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
International Economic Relations and Logistics,*

V.N. Karazin Kharkiv National University

**INVESTMENT AND TRADE RELATIONS BETWEEN UKRAINE AND
POLAND IN THE ERA OF EUROPEAN INTEGRATION AND DIGITAL
TRANSFORMATION: THE ROLE OF FOREIGN AFFILIATES
STATISTICS (FATS) IN ENHANCING EXPORT POTENTIAL**

У статті розглянуто роль статистики афілійованих організацій (FATS) у системі оцінювання інвестиційних та торговельних процесів між Україною та Польщею в контексті євроінтеграції та цифрової трансформації. Проаналізовано нормативно-методичні засади впровадження FATS відповідно до стандартів MSITS 2010, досвід Польщі щодо використання статистики афілійованих організацій для підвищення конкурентоспроможності послуг, а також напрями адаптації цих підходів в Україні. Обґрунтовано доцільність інтеграції даних FATS, FDI і BOP для формування композитного індексу експортного потенціалу, що дозволяє визначати реальні канали створення вартості, в сфері послуг та підвищувати ефективність державної політики у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Запропоновано рекомендації щодо цифровізації статистичної системи України з метою гармонізації з вимогами ЄС.

The article explores the interplay between investment and trade relations between Ukraine and Poland within the broader framework of European integration and digital transformation of statistical and economic systems. The study emphasises the analytical value of Foreign Affiliates Statistics (FATS) as a modern instrument that complements traditional indicators of foreign direct investment (FDI) and balance of payments (BOP) data, enabling a more accurate measurement of value creation under Mode 3 (commercial presence) of the General Agreement on Trade in Services (GATS). Unlike standard external sector statistics, FATS reflects the domestic activity of foreign-controlled enterprises, capturing sales, employment, capital expenditure, and export capacity.

Using Poland as a benchmark, the article demonstrates how the integration of FATS into the national statistical system makes it possible to identify high-value sectors, measure productivity effects associated with multinational enterprises, and design evidence-based export promotion policies. The Polish case, harmonised with Eurostat and OECD standards, shows that FATS functions not only as a

statistical framework but also as a strategic tool of economic governance, supporting industrial policy, fiscal planning, and global value chain (GVC) analysis.

For Ukraine, the implementation of FATS is defined as a necessary step towards developing a more comprehensive evidence base for foreign economic policy. In the context of the State Statistics Development Strategy 2024–2028 and the Concept for the Development of the Digital Economy and Society 2023–2030, the paper proposes a roadmap for FATS integration, including institutional alignment, data harmonisation, digital reporting tools, and interoperability with FDI and BOP datasets. This approach allows for the development of a Composite Export Potential Index (CEP), which strengthens analytical capacity and improves the quality of decision-making for trade and investment policy.

The article concludes that the deployment of FATS-based analytics will enhance Ukraine's export potential, support institutional convergence with EU statistical standards, and promote deeper integration into European and global value chains. The findings are relevant for policymakers, statistical offices, and researchers working on trade in services, international business, and evidence-based economic governance.

Ключові слова: FATS, інвестиції, торгівля, Польща, Україна, євроінтеграція, цифровізація, експортний потенціал.

Keywords: FATS, investment, trade, Poland, Ukraine, European integration, digitalization, export potential.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах глобальної турбулентності та цифрової трансформації економіки питання підвищення експортного потенціалу держави набуває стратегічного значення. Для України це особливо актуально в контексті поглиблення інтеграції з Європейським Союзом і зміцнення економічного партнерства з

Республікою Польща, яка виступає одним із головних торговельних і інвестиційних контрагентів [1].

Польща є найбільшим ринком ЄС, з яким Україна має позитивну динаміку зовнішньої торгівлі: у 2024 році її частка у загальному обсязі експорту товарів і послуг України перевищила 10%, а обсяг прямих іноземних інвестицій польського походження становив понад 1,5 млрд дол. США [2]. Водночас розвиток цифрової економіки, електронних сервісів та крос-бодерних бізнес-моделей потребує оновлених статистичних інструментів для аналізу торгівлі та інвестицій.

Класичні дані платіжного балансу (BOP) не повною мірою відображають реальні обсяги торгівлі послугами за Режимом 3 ГАТС (Генеральна угода про торгівлю послугами) (Mode 3) — тобто через комерційну присутність. Саме тому статистика афілійованих організацій (Foreign Affiliates Statistics, FATS), рекомендована Manual on Statistics of International Trade in Services 2010 (MSITS 2010), стає ключовим елементом сучасної системи моніторингу глобальних потоків капіталу й послуг [3].

Використання FATS дозволяє оцінювати вплив іноземно-контрольованих підприємств на формування доданої вартості, зайнятість та інноваційний розвиток секторів економіки [4]. У країнах ЄС, зокрема в Польщі, FATS активно застосовується для побудови інтегрованих аналітичних панелей «інвестиції – торгівля – продуктивність», що забезпечують комплексний погляд на конкурентоспроможність галузей [5].

Для України, яка поступово адаптує свою статистичну систему до європейських стандартів, гармонізація з методологією FATS і впровадження цифрових рішень у сфері статистичного спостереження є необхідною передумовою для точнішої оцінки експортного потенціалу та формування обґрунтованої зовнішньоекономічної політики.

Таким чином, актуальність теми зумовлена потребою в поєднанні даних про інвестиції та торгівлю в єдиній аналітичній системі, яка відповідає принципам цифрової економіки та стандартам ЄС. Саме статистика

афільованих організацій (FATS) дає змогу перейти від пасивного обліку операцій до активного аналізу факторів зростання експортного потенціалу України в євроінтеграційному просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічна база та офіційна статистика MSITS 2010 задає рамку для вимірювання торгівлі послугами та FATS і пояснює зв'язок із балансом платіжів за послугами, що критично для поєднання Mode 3 з платіжним балансом [3]

Євростат публікує як пояснювальні матеріали з FATS (визначення, охоплення, індикатори), так і аналітику щодо іноземно-контрольованих підприємств у країнах ЄС; це дає прямі бенчмарки для Польщі та орієнтири гармонізації для України [7]. Польське статистичне управління щорічно випускає звіт про діяльність підприємств з іноземним капіталом (джерело для польських FATS-показників на національному рівні), що дозволяє деталізувати структуру зайнятості, обороту та доданої вартості іноземно-контрольованих компаній [5].

DG TRADE узагальнює стан торгівлі Україна–ЄС і відображає дію тимчасових автономних торговельних заходів (АТМ) 2022–2025, що важливо для інтерпретації останніх коливань у статистиці експорту/імпорту [1].

Офіційні матеріали Eurostat “EU trade with Ukraine – latest developments” дає оперативні квартальні тренди 2025 р., які корисні для актуалізації висновків (дисбаланси, динаміка експорту/імпорту) [8].

OECD забезпечує доступ до детального опису прямих іноземних інвестицій (ПІІ) за країною-партнером і за галузями, що потрібне нам для “зшивання” ПІІ та FATS (структура інвестицій vs. операційні показники афільованих компаній). Для Польщі додатково корисний огляд “Strengthening FDI and SME Linkages in Poland” (2025), який підсвічує продуктивність іноземних фірм і прогалини у високотехнологічних послугах [9].

UNCTAD World Investment Report 2024 фіксує слабкість глобальних потоків ПІІ у 2023 р. (~\$1.3 трлн) та акцент на цифрові інструменти інвестфасилітації як шлях підвищення прозорості та залучення інвестицій [10].

Польські дослідження щодо послуг/торгівлі - Wyszowska-Kupa аналізує конкурентоспроможність Польщі у знанні-інтенсивних послугах (KIS); напрацювання корисні для інтерпретації ролі іноземних фірм і структури експорту послуг Польщі — як “еталон” для зіставлення з Україною [11].

Malkowska досліджує роль транспортних послуг у польській зовнішній торгівлі (структура, географія, динаміка); результати допомагають зв’язати дані FATS/BOP із реальними логістичними “вузькими місцями” та спеціалізацією [12].

Українські дослідження та політико-аналітичні матеріали – С. Таран, про воєнну торгівлю Україна–ЄС і АТМ дає важливий контекст до нинішніх режимів доступу на ринок та інтерпретацією статистики за 2022–2025 рр. [13]

Серед досліджень кон’юнктури торгівлі послугами слід виділити роботу Власенко І.Г. та Сіренко С.О. [14].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування ролі статистики афілійованих організацій (FATS) як сучасного цифрового інструменту аналізу інвестиційних і торговельних взаємозв’язків між Україною та Польщею в умовах євроінтеграції, цифровізації та формування спільного економічного простору з ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток міжнародної торгівлі послугами вимагає нових підходів до статистичного вимірювання економічних зв’язків, які виходять за межі традиційних потоків експорту та імпорту. У межах системи національних рахунків (SNA 2008) і платіжного балансу (ВРМ6) Режим 3 ГАТС (Mode 3 — комерційна присутність) охоплює продаж послуг через підприємства, що створені або контролюються іноземними інвесторами в країні споживача. Саме для цього сегмента торгівлі розроблено статистику афілійованих організацій (Foreign Affiliates Statistics — FATS), яка є ключовим джерелом даних для аналізу міжнародної присутності компаній у сфері послуг [15].

Згідно з Manual on Statistics of International Trade in Services 2010 (MSITS 2010), FATS визначається як сукупність показників діяльності афілійованих підприємств, тобто тих, що перебувають під іноземним контролем (власність понад 50%) або належать іноземним групам через часткову участь у капіталі чи управлінні. Основними змінними є: кількість підприємств, зайнятість, оборот (sales/turnover), додана вартість (value added), витрати на персонал, країна контролера та галузева класифікація (NACE Rev. 2) [16].

Особливість FATS полягає в тому, що вона вимірює не зовнішню торгівлю як потік платежів, а “внутрішню діяльність” іноземних підприємств, створених на території приймаючої держави. Це дозволяє побачити, яку частку ВВП, зайнятості й інновацій генерує присутність іноземного капіталу, тобто виміряти “реальну інтеграцію”, а не лише номінальний обсяг операцій. Таким чином, FATS стає містком між статистикою інвестицій (FDI) та статистикою торгівлі (BOP/EBOPS), даючи змогу уникнути подвійного рахунку при оцінці діяльності мультинаціональних компаній [3].

У Європейському Союзі статистика FATS закріплена Регламентом (ЄС) № 716/2007 та рекомендаціями Eurostat's FATS Manual, що деталізує процедури формування inward (іноземно-контрольовані підприємства-резиденти) і outward FATS (резиденти, що контролюють підприємства за кордоном). Саме ці дані формують основу для порівняння конкурентоспроможності на рівні секторів, регіонів і країн [4].

У методологічному вимірі FATS вирішує кілька ключових проблем міжнародної аналітики:

по-перше, доповнює платіжний баланс, охоплюючи операції Mode 3, які не фіксуються у фінансових потоках;

по-друге, забезпечує основу для оцінки ролі іноземного капіталу в створенні доданої вартості, продуктивності праці та технологічного розвитку секторів;

по-третє, виступає індикатором реальної інтеграції країни у глобальні й регіональні ланцюги створення вартості (GVCs) [18].

Сучасний вектор розвитку FATS тісно пов'язаний із цифровізацією статистичних процесів. Євростат і ОЕСР просувають підхід “data integration and interoperability” — поєднання джерел даних (реєстри підприємств, обстеження, адміністративні бази, великі дані) в єдину цифрову систему для забезпечення точності та актуальності [19]. Для країн-кандидатів на вступ до ЄС (у тому числі України) це означає необхідність технологічного оновлення державної статистики, інтеграції інформаційних систем і використання стандартів Single Data Submission та European Data Hub [20].

У науковому дискурсі FATS дедалі частіше розглядається не лише як статистичний інструмент, а як аналітична платформа управління економічною політикою. Дані FATS дозволяють ідентифікувати найбільш продуктивні сектори, визначати пріоритети залучення інвестицій та оцінювати потенціал “вбудованості” економіки у транснаціональні мережі виробництва і торгівлі. Відтак, формування FATS-інфраструктури в Україні є не технічним, а стратегічним завданням, без якого неможливо підвищити експортний потенціал у цифрову добу.

Польща є одним із найпоказовіших прикладів успішного впровадження методології Foreign Affiliates Statistics (FATS) у національну систему державної статистики. Наявність гармонізованих із Eurostat даних дозволяє не лише відстежувати масштаб присутності іноземного капіталу, а й оцінювати його вплив на структуру експорту послуг, зайнятість і створення доданої вартості.

Впровадження FATS у Польщі стало результатом інституційного партнерства між Główny Urząd Statystyczny (GUS), Національним банком Польщі (NBP) та Міністерством розвитку і технологій. Уже понад десятиліття GUS публікує щорічний звіт “Działalność gospodarcza przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym”, що охоплює дані про кількість підприємств з іноземним капіталом, їхній оборот, зайнятість, структуру

власності та регіональний розподіл [5]. Ця база даних інтегрована в загальноєвропейську систему inward FATS, що уможливорює порівняння Польщі з іншими державами ЄС за стандартизованими показниками.

У Польщі частка підприємств під іноземним контролем становить близько 30% загального обороту нефінансового сектора, а у сфері послуг — понад 40% валової доданої вартості (VA) [4]. Найвищі частки зафіксовані в інформаційно-комунікаційних технологіях (ICT), промисловості та логістиці, де активна присутність транснаціональних корпорацій поєднується з розвитком малих і середніх постачальників.

OECD FDI Statistics (2024) підтверджують, що Польща залишається нетто-реципієнтом прямих іноземних інвестицій, із сукупним притоком понад 20 млрд дол. США у 2023 році, причому значна частка капіталу надходить із Німеччини, Нідерландів і Франції [21]. FDI переважно спрямовується в переробну промисловість, фінансовий сектор, транспорт і IT-послуги, що збігається з результатами FATS щодо активності іноземних підприємств у цих галузях. Таким чином, поєднання FDI та FATS забезпечує повну аналітичну картину інвестиційно-торговельної інтеграції Польщі.

Наукові дослідження польських економістів підтверджують ефективність використання FATS для вимірювання знаннєво-інтенсивних послуг (knowledge-intensive services, KIS). Так, Wyszowska-Kuna (2023) показує, що іноземно-контрольовані компанії суттєво підвищують продуктивність і конкурентоспроможність польського експорту послуг, особливо в галузях IT, фінансів і R&D [11]. Інше дослідження Malkowska (2022) підкреслює роль підприємств із міжнародною участю у розвитку транспортних та логістичних послуг, які формують основу інтеграції Польщі в європейські ланцюги доданої вартості [12].

. Використання даних про афілійовані організації допомагає уряду ідентифікувати галузі з найбільшим експортним потенціалом, визначати “вузькі місця” у структурі зайнятості та продуктивності, а також формувати стимули для інноваційної діяльності. Таким чином, польська модель

демонструє, що інтеграція FATS у цифрову статистичну інфраструктуру може стати основою для стратегічного управління зовнішньоекономічною діяльністю — підхід, що особливо релевантний для України в умовах євроінтеграції.

Таблиця 1. Наявність та особливості статистики Mode 3 (FATS) у польсько-українських економічних відносинах

Показник / напрямок	Період	Кількісні показники	Наявність окремого ряду «Україна»	Методичні особливості та обмеження
Outward FATS (Польща → Україна)	2022	135 іноземних афільованих організацій польських підприємств у Україні; 5,9% від усіх польських OFATS; Україна входить до 4 основних напрямків (після Німеччини – 415; Чехії – 200; Румунії – 112)	Так	Публікація містить повний набір показників Mode 3: кількість афілій, зайнятість, результати діяльності; дані відповідають вимогам Eurostat/EBS і є найбільш повним джерелом для аналізу
Outward FATS (Польща → Україна)	2023	У тексті релізу прямо вказано, що найбільша кількість афільованих організацій за кордоном припадає на Німеччину, Чехію, США та Україну ; точні значення (кількість афілій, зайнятість, оборот, експорт/імпорт, інвестиції) — у XLSX-таблицях	Так	В опублікованій інформації наведено перелік країн-лідерів; деталізація подана у супровідних таблицях XLSX. Польські OFATS — єдине повноцінне відкрите джерело Mode 3 у польсько-українських відносинах
Inward FATS (Україна → Польща)	2023	Показники IFATS за принципом UCI включають: кількість підприємств, зайнятість, оборот, інвестиції; Україна не відображена окремо , ймовірно агрегована до групи «інші країни»	Ні	Агрегування відповідає практиці Eurostat у разі малих обсягів або необхідності дотримання статистичної конфіденційності. Це унеможливорює побудову симетричного двостороннього порівняння Mode 3

Джерело: [6], [17].

У контексті двостороннього аналізу між Польщею та Україною слід врахувати низку специфічних обмежень. Польща регулярно звітує FATS до Eurostat, що уможливлює використання повного набору даних Outward FATS (OFATS). Зокрема, публікації Головного статистичного управління Польщі (GUS) підтверджують наявність окремого рядка “Ukraine” у країновій розбивці OFATS, що дозволяє отримати достовірні показники кількості афільованих організацій, зайнятості та фінансових результатів діяльності польських підприємств в Україні. Варто підкреслити, що Польща належить до переліку країн, які надають розширену специфікацію FATS, включаючи дані щодо експорту, імпорту та капіталовкладень афільованих організацій, що значно підвищує аналітичний потенціал цих статистичних матеріалів (див. Таблицю 1).

Розвиток системи офіційної статистики в Україні нині проходить етап структурної трансформації, спрямованої на цифровізацію, гармонізацію з методологією ЄС та підвищення аналітичного потенціалу держави у сфері зовнішньоекономічної політики. Попри значний прогрес у стандартизації звітності за методологією BPM6 і EBOPS 2010, Україна все ще не здійснює повноцінного збору даних FATS, що унеможливлює оцінку торгівлі послугами через комерційну присутність (Mode 3).

Державна служба статистики України (ДССУ) веде облік підприємств з іноземними інвестиціями та публікує окремі показники діяльності компаній із часткою іноземного капіталу. Проте, відповідно до визначень Manual on Statistics of International Trade in Services 2010 (MSITS 2010), такі дані не є FATS у повному сенсі, оскільки не містять систематизованої інформації про додану вартість, зайнятість, країну контролера та структуру послуг.

Вирішення цієї проблеми визначене в Стратегії розвитку державної статистики до 2028 року, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2023 р. №989 [22]. У документі прямо вказано, що одним із пріоритетів є «забезпечення гармонізації національної статистики з європейськими стандартами, зокрема у сфері статистики міжнародної

торгівлі послугами та діяльності афілійованих підприємств». У межах реалізації Стратегії передбачено створення єдиної інтегрованої інформаційної системи статистики (IIS-Stat), яка має об'єднати реєстри підприємств, зовнішньоекономічні дані, та результати обстежень бізнесу.

Ключовим нормативним фундаментом залишається Закон України “Про офіційну статистику” (редакція 2022 року), який закріплює принципи достовірності, відкритості та міжнародної сумісності даних [23]. Його статті 6 та 16 прямо передбачають, що офіційна статистика повинна базуватися на міжнародно узгоджених стандартах, а її дані — бути придатними для порівнянь на рівні ЄС. Саме на основі цього закону ДССУ має юридичні підстави для імплементації FATS у національну статистичну систему.

Попри наявність нормативної бази, існують і суттєві проблеми практичної реалізації. По-перше, відсутній інтегрований реєстр афілійованих організацій, що унеможливорює повний облік Mode 3. По-друге, брак кадрового потенціалу у сфері міжнародної статистики та цифрової аналітики обмежує якість збору даних.

Водночас саме поєднання цифрової трансформації та євроінтеграційних зобов'язань створює сприятливі умови для запровадження FATS. Пілотні ініціативи, що передбачені у Плані заходів ДССУ, відкривають можливість для формування сучасної системи збору даних про діяльність іноземно-контрольованих підприємств у сфері послуг, зокрема ІТ, логістики та фінансів. У перспективі це дозволить Україні не лише покращити якість статистичних звітів до ЄС, але й підвищити прозорість економічної політики та точність оцінки експортного потенціалу.

Підвищення ефективності зовнішньоекономічної політики України неможливе без побудови інтегрованої статистичної рамки, яка поєднує дані трьох взаємопов'язаних систем: FATS (Foreign Affiliates Statistics), FDI (Foreign Direct Investment) та BOP (Balance of Payments). Таке поєднання дозволяє не лише описувати потоки товарів і капіталу, а й оцінювати реальні

канали створення вартості, що формують експортний потенціал країни в умовах євроінтеграції.

Згідно з рекомендаціями MSITS 2010 і OECD Handbook on Measuring Globalization, дані FATS мають розглядатися як індикатор реалізації Режиму 3 ГАТС (Mode 3), а отже — як доповнення до фінансових потоків, зафіксованих у платіжному балансі У структурі BOP операції з послугами відображаються за категоріями exports/imports of services, тоді як FATS показує sales/output of foreign-controlled enterprises у приймаючій країні. У поєднанні ці набори даних утворюють повну картину:

BOP → показує транскордонні потоки (Mode 1, 2, 4),

FDI → відображає структуру власності та інвестиційний канал,

FATS → вимірює реальну економічну присутність (Mode 3).

У практиці ЄС така інтеграція реалізується через EuroGroups Register (EGR) — централізований реєстр афільованих підприємств, який поєднує фінансові, структурні й торговельні дані. Україна може використовувати цю модель у рамках гармонізації з Eurostat та OECD [24].

Для двосторонніх відносин між Україною та Польщею синхронізація FATS, FDI і BOP відкриває нові можливості для оцінки реального експортного потенціалу. Польща є не лише торговельним партнером, а й одним із найбільших джерел інвестицій в українські підприємства у сфері логістики, переробки, освіти та ІТ. З іншого боку, українські компанії поступово створюють філії та сервісні офіси у Польщі — зокрема у сфері будівельних і транспортних послуг, що належать до Mode 3 [25].

OECD FDI Statistics показують, що польські інвестиції у сферу послуг Центрально-Східної Європи (CEE) демонструють стабільне зростання, тоді як український притік FDI залишається волатильним, залежно від макроекономічної стабільності. Це підтверджує потребу в розширенні статистики діяльності афільованих підприємств для розуміння їх внеску у формування доданої вартості та зайнятості.

Дані UNCTAD World Investment Report 2024 свідчать, що близько 60% світових потоків ПІІ у послуги здійснюються через Mode 3, тобто через локальні афільовані підприємства [21]. Отже, без вимірювання цього сегмента неможливо оцінити реальний масштаб інтеграції України в європейські ринки. Саме FATS здатна заповнити цю аналітичну прогалину.

Інтеграція FATS, FDI та BOP створює можливість побудови композитного індексу експортного потенціалу (CEP), який відображає не лише обсяги експорту, а й “економічну глибину” присутності українських і польських підприємств у суміжних ринках. Структура такого індексу може включати:

FDI component — обсяг і динаміку прямих інвестицій між Україною та Польщею;

FATS component — частку афільованих підприємств у ВВП, зайнятості та обороті секторів послуг;

BOP component — експорт і імпорт послуг за категоріями EBOPS (ICT, транспорт, фінансові, ділові).

На основі цих показників можна оцінювати глибину інтеграції (integration depth) та експортну віддачу (export yield) у ключових секторах. Подібний підхід уже застосовується Євростатом у Structural Business Statistics (SBS) і Global Value Chains Database.

Використання інтегрованих даних FATS–FDI–BOP має не лише статистичне, а й стратегічне значення для розроблення політики розвитку експорту та інвестицій. По-перше, це дозволяє точно визначати сектори з високою концентрацією іноземного капіталу та потенціалом локалізації виробництва. По-друге, дає змогу розраховувати ефект “зворотного експорту” — тобто, наскільки діяльність іноземних філій українських компаній сприяє збільшенню валютних надходжень через Mode 3 [25].

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Досвід Польщі, що вже багато років гармонізує свої статистичні практики з Eurostat і OECD, демонструє, як впровадження FATS може стати

частиною економічного планування. Польська модель показує, що дані про афільовані підприємства дозволяють уряду визначати сектори з найбільшою концентрацією іноземного капіталу, формувати цільові програми залучення інвестицій і підтримувати знаннєво-інтенсивні послуги (ICT, фінанси, R&D). Для України імплементація FATS стає не технічним, а стратегічним завданням.

Таким чином, розбудова системи FATS в Україні має стати інструментом зміцнення євроінтеграційних зв'язків і підвищення конкурентоспроможності на спільному ринку з ЄС.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на аналіз секторальних ефектів Mode 3 у сфері IT-послуг, транспорту, фінансів і освіти.

Література

1. European Commission (2024) *Ukraine–EU trade relations: Integration progress and trends*. Brussels: DG Trade. Available at: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en (Accessed: 03 Nov 2025).
2. Бикова А. У 2024 році Україна збільшила обсяг торгівлі з ЄС та Польщею. Logist.today. 2025. URL: https://logist.today/dnevnik_logista-uk/2025-07-16/v-2024-godu-ukraina-velichila-obem-torgovli-s-es-i-polshej-2/ (дата звернення: 03.10.2025).
3. United Nations; Eurostat; OECD; IMF; WTO; UNCTAD (2010) *Manual on Statistics of International Trade in Services 2010 (MSITS 2010)*. New York: United Nations. Available at: https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesm/seriesm_86rev1e.pdf (Accessed: 01 Oct 2025).
4. Eurostat (2024) *Foreign-controlled enterprises statistics — Inward FATS*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Foreign-controlled_enterprises_statistics_-_inward_FATS (Accessed: 01 Nov 2025).

5. Główny Urząd Statystyczny (2024) *Działalność gospodarcza przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym 2023*. Warsaw: GUS. Available at: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5502/4/19/1/dzialalnosc_gospodarcza_przedsiębiorstw_z_kapitałem_zagr_2023.pdf (Accessed: 03 Oct 2025).
6. Główny Urząd Statystyczny. *Działalność przedsiębiorstw posiadających jednostki zagraniczne w 2023 r.* Warszawa: GUS, 2025. 128 p. Доступно: <https://stat.gov.pl/> (дата звернення: 06.10.2025).
7. Eurostat (2024) *FATS — Single Integrated Metadata Structure (SIMS)*. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/fats_sims.htm (Accessed: 03 Nov 2025).
8. European Commission (2024) *EU trade relations with Ukraine (country page)*. Available at: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en (Accessed: 03 Nov 2025).
9. OECD (2025) *Inward FDI flows by partner country (indicator page)*. Available at: <https://www.oecd.org/en/data/indicators/inward-fdi-flows-by-partner-country.html> (Accessed: 03 Nov 2025).
10. United Nations Digital Library (2024) *World Investment Report 2024 — Overview (PDF)*. Available at: <https://digitallibrary.un.org/record/4052095/files/1409828-EN.pdf> (Accessed: 03 Nov 2025).
11. Wyszowska-Kuna, Joanna (2016) : Competitiveness of the new European Union member states in international trade in knowledge-intensive business services, *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*, ISSN 2082-6737, De Gruyter, Warsaw, Vol. 19, Iss. 3, pp. 5-26, <https://doi.org/10.1515/cer-2016-0018>

12. Malkowska, A., & Malkowski, A. (2021). International Trade in Transport Services between Poland and the European Union. *Sustainability*, 13(1), 424. <https://doi.org/10.3390/su13010424>
13. Kyiv School of Economics (2023) *EU-Ukraine wartime trade (discussion paper)*. Available at: https://d1xp398qalq39s.cloudfront.net/content/PDF/2023/EU-Ukraine_wartime_trade_DP.pdf (Accessed: 03 Nov 2025).
14. Власенко І. Г., Сіренко С. О. Зовнішня торгівля послугами України та ЄС: проблеми та перспективи // Інноваційна економіка. – 2025. – № 1. – С. 51-57. – DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2025.1.6>
15. World Trade Organization (2023) *Measuring trade in services – Modes of supply explained*. Available at: https://www.wto.org/english/tratop_e/serv_e/cbt_course_e/c1s3p1_e.htm (Accessed: 03 Nov 2025).
16. OECD (2024) *Measuring the Activities of Multinational Enterprises*. Paris: OECD. Available at: <https://www.oecd.org/sdd/its/measuring-mne-activities.htm> (Accessed: 03 Nov 2025).
17. Eurostat (2025) Foreign-controlled enterprises statistics – outward FATS. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Foreign-controlled_enterprises_statistics_-_outward_FATS (Accessed: 06 Nov 2025).
18. OECD (2025) Activity of Multinational Enterprises. Paris: OECD. Available at: <https://www.oecd.org/en/data/datasets/activity-of-multinational-enterprises.html> (Accessed: 01 Nov 2025).
19. OECD; Eurostat (2023) *Data Integration and Interoperability in Official Statistics*. Paris: OECD. Available at: <https://www.oecd.org/sdd/data-integration-interoperability.htm> (Accessed: 03 Nov 2025).
20. European Commission (2024) *European Data Hub for Statistics – Strategy and implementation*. Available at: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/open-science/european-data-hub_en (Accessed: 03 Nov 2025).

21. OECD (2024) *FDI Statistics by Partner Country – Poland (2024 update)*. Available at: <https://data.oecd.org/fdi/fdi-flows.htm> (Accessed: 03 Nov 2025).
22. Кабінет Міністрів України. (2023). *Програма розвитку офіційної статистики до 2028 року*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989-2023-%D0%BF#Text> (Accessed: 03 November 2025).
23. Верховна Рада України. (2022). *Закон України “Про офіційну статистику” (редакція від 16.08.2022)*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#n350>
24. Eurostat. (2024). *EuroGroups Register (EGR): European Framework for Multinational Enterprise Data*. https://ec.europa.eu/eurostat/cros/content/eurogroups-register_en
25. OECD; Eurostat (2024) *Data Integration and Interoperability for International Trade Statistics*. Paris: OECD. Available at: <https://www.oecd.org/sdd/data-integration-interoperability.htm> (Accessed: 03 Nov 2025).

References

1. European Commission (2024), “Ukraine–EU trade relations: Integration progress and trends”, Available at: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en (Accessed: 03 Nov 2025).
2. Bykova, A. (2025), “In 2024, Ukraine increased its trade volume with the EU and Poland”, available at: https://logist.today/dnevnik_logista-uk/2025-07-16/v-2024-godu-ukraina-uvelichila-obem-torgovli-s-es-i-polshej-2/ (Accessed: 03.10.2025).
3. United Nations; Eurostat; OECD; IMF; WTO; UNCTAD (2010), “Manual on Statistics of International Trade in Services 2010 (MSITS 2010)”,

Available at: https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesm/seriesm_86rev1e.pdf (Accessed: 01 Oct 2025).

4. Eurostat (2024), “Foreign-controlled enterprises statistics — Inward FATS”, Publications Office of the European Union, Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Foreign-controlled_enterprises_statistics_-_inward_FATS (Accessed: 01 Nov 2025).

5. Główny Urząd Statystyczny (2024), “Economic activity of enterprises with foreign capital 2023”, Available at: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5502/4/19/1/dzialalnosc_gospodarcza_przedsiębiorstw_z_kapitałem_zagr_2023.pdf (Accessed: 03 Oct 2025).

6. Główny Urząd Statystyczny (2025), “Activities of enterprises with foreign operations in 2023”, available at: <https://stat.gov.pl/> (Accessed: 06.10.2025).

7. Eurostat (2024), “FATS — Single Integrated Metadata Structure (SIMS)”, Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/fats_sims.htm (Accessed: 03 Nov 2025).

8. European Commission (2024), “EU trade relations with Ukraine (country page)”, Available at: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en (Accessed: 03 Nov 2025).

9. OECD (2025), “Inward FDI flows by partner country (indicator page)”, Available at: <https://www.oecd.org/en/data/indicators/inward-fdi-flows-by-partner-country.html> (Accessed: 03 Nov 2025).

10. United Nations Digital Library (2024), “World Investment Report 2024 — Overview (PDF)”, Available at: <https://digitallibrary.un.org/record/4052095/files/1409828-EN.pdf> (Accessed: 03 Nov 2025).

11. Wyszowska-Kuna, J. (2016), “Competitiveness of the new European Union member states in international trade in knowledge-intensive business services, *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*”, De Gruyter, Warsaw, Vol. 19, Iss. 3, pp. 5-26. <https://doi.org/10.1515/cer-2016-0018>
12. Malkowska, A. and Malkowski, A. (2021), “International Trade in Transport Services between Poland and the European Union”, *Sustainability*, vol. 13(1), 424. <https://doi.org/10.3390/su13010424>
13. Kyiv School of Economics (2023), “EU-Ukraine wartime trade (discussion paper)”, Available at: https://d1xp398qalq39s.cloudfront.net/content/PDF/2023/EU-Ukraine_wartime_trade_DP.pdf (Accessed: 03 Nov 2025).
14. Vlasenko, I.H. and Sirenko, S.O. (2025), “Foreign trade in services between Ukraine and the EU: problems and prospects”, *Innovatsijna ekonomika*, vol. 1, pp. 51-57. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2025.1.6>
15. World Trade Organization (2023), “Measuring trade in services – Modes of supply explained”, Available at: https://www.wto.org/english/tratop_e/serv_e/cbt_course_e/c1s3p1_e.htm (Accessed: 03 Nov 2025).
16. OECD (2024), “Measuring the Activities of Multinational Enterprises”, Available at: <https://www.oecd.org/sdd/its/measuring-mne-activities.htm> (Accessed: 03 Nov 2025).
17. Eurostat (2025), “Foreign-controlled enterprises statistics – outward FATS”, Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Foreign-controlled_enterprises_statistics_-_outward_FATS (Accessed: 06 Nov 2025).
18. OECD (2025), “Activity of Multinational Enterprises”, Available at: <https://www.oecd.org/en/data/datasets/activity-of-multinational-enterprises.html> (Accessed: 01 Nov 2025).

19. OECD; Eurostat (2023), “Data Integration and Interoperability in Official Statistics”, Available at: <https://www.oecd.org/sdd/data-integration-interoperability.htm> (Accessed: 03 Nov 2025).
20. European Commission (2024), “European Data Hub for Statistics – Strategy and implementation”, Available at: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/open-science/european-data-hub_en (Accessed: 03 Nov 2025).
21. OECD (2024), “FDI Statistics by Partner Country – Poland (2024 update)”, Available at: <https://data.oecd.org/fdi/fdi-flows.htm> (Accessed: 03 Nov 2025).
22. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2023), “Official Statistics Development Program until 2028”, Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989-2023-%D0%BF#Text> (Accessed: 03 November 2025).
23. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine “About official statistics”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#n350> (Accessed 25 Oct 2025).
24. Eurostat. (2024), “EuroGroups Register (EGR): European Framework for Multinational Enterprise Data.”, available at: https://ec.europa.eu/eurostat/cros/content/eurogroups-register_en (Accessed 25 Oct 2025).
25. OECD; Eurostat (2024), “Data Integration and Interoperability for International Trade Statistics”, Available at: <https://www.oecd.org/sdd/data-integration-interoperability.htm> (Accessed: 03 Nov 2025).

Стаття надійшла до редакції 06.11.2025 р.